

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Освітня програма	9119 Логопедія. Спеціальна психологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	9119
Назва ОП	Логопедія. Спеціальна психологія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гаврилов Олексій Вікторович, Миронюк Аліна Дмитрівна, Федоренко Мирослав Ігорович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.02.2021 р. – 24.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/accreditation-op-016-1.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://mdu.edu.ua/?p=39615>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Програма візиту експертної групи була погоджена із Миколаївським національним університетом імені В.О. Сухомлинського і вчасно оприлюднена згідно із процедурою, передбаченою в нормативних документах Національного агентства. Адміністрація ЗВО сприяла експертній групі в її діяльності. Інформація за запитом ЕГ надавалася вчасно і у повному обсязі. Була забезпечена присутність осіб, визначених у розкладі програми для кожної зустрічі. Вивчення матеріалів самооцінювання ОП та результати дистанційної експертизи дозволили членам експертної групи, враховуючи принцип поваги до автономії ЗВО, позиції стейкхолдерів, встановити, що освітня діяльність за цією програмою відповідає критеріям 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 за рівнем відповідності «В». Зауваження та рекомендації, висловлені експертною групою, не є суттєвими, а носять лише консультативний характер. Освітня програма враховує потреби стейкхолдерів. Освітній процес відбувається в повному обсязі відповідно до чинного законодавства щодо вищої освіти. Підготовка фахівців за освітньою програмою враховує регіональний та галузевий контексти, є цілеспрямованою та системною. Матеріально-технічне забезпечення ЗВО відповідає освітнім потребам. Враховуючи те, що затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відбулося лише 16 червня 2020 року, тобто менше року назад, слід окремо зазначити про великий об'єм зробленої роботи з боку ЗВО стосовно удосконалення даної ОП та тих змін, які вносяться зараз.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертна група встановила наявність низки сильних сторін ОП і позитивних практик, а саме: - у ЗВО розроблена та затверджена широка нормативна база; - ОП повною мірою враховує регіональний контекст та тенденції розвитку ринку праці; - робота приймальної комісії, яка допомагає у розв'язанні особистих проблем абітурієнтів; - правила прийому на навчання за ОП і програми вступних випробувань є зрозумілими, н е містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті, враховують її особливості; - волонтерська робота здобувачів ВО в позааудиторний час; - функціонування на кафедрі лабораторії диференційованої логодіагностики та логокорекції; - на сайті ЗВО розміщені інфобюлетні “Академічна доброчесність” від SAIUP; - наукової бібліотеки МНУ ім. В.О. Сухомлинського з онлайн доступом; - постійний моніторинг кар'єрного шляху випускників.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група встановила наявність певних слабких сторін, а саме: - низька академічна мобільність здобувачів та викладачів; - низький рівень інтернаціоналізації діяльності ЗВО; - недостатній рівень зацікавленості роботодавців у вдосконаленні ОП; - помилки в навчальному плані; - часткова наповнюваність навчальних курсів на платформі дистанційного навчання MOODLE; - недосконала система перевірки робіт на антиплагіат; - недосконалість процедури анонімного онлайн опитування; - робота офіційного сайту ЗВО. З огляду на вищесказане, експертна група рекомендує: - підвищувати академічну мобільність здобувачів шляхом залучення до програм міжнародного обміну, міжнародних конкурсів, міжнародних стипендіальних програм тощо; - створити студентські наукові періодичні видання, переглянути діяльність студентських наукових товариств та гуртків; - компенсувати витрати на міжнародне стажування викладачів у повній мірі та сприяти їх залученню до міжнародних грантових програм (проведення тренінгів чи курсів з написання проектів, безкоштовні курси іноземної мови тощо); - долучити до освітнього процесу викладачів з інших ЗВО (в тому числі іноземних); - оновити договори про співпрацю з іноземними закладами; - посилити роботу з роботодавцями шляхом їх залучення до різноманітних науково-практичних заходів на даній ОП; - усунути помилки та неточності у навчальному плані, а саме виділити кредити ЄКТС на кваліфікаційний іспит, змінити назви окремих ОК тощо; - частково оновити зміст ОК; - переглянути професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП відповідно до стандарту вищої освіти; - наповнити систему дистанційного навчання MOODLE всіма необхідними матеріалами; - запровадити нову систему перевірки на антиплагіат, яка міститиме власний репозитарій; - вжити заходів з уникнення проходження анонімного онлайн опитування здобувачів третіми особами; - усунути проблеми в роботі офіційного веб-сайту ЗВО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Відповідно до «Стратегії розвитку Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського на період до 2025 року» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/mnu-2025.pdf>), місія університету – забезпечення суспільного розвитку та модернізації українського суспільства через надання високоякісних освітніх послуг, реалізацію інноваційних наукових досліджень, підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців, наукових та педагогічних кадрів шляхом гармонійного поєднання фундаментальності та професійної спрямованості освіти, розвитку й поширення наукових знань та примноження кращих вітчизняних традицій університетської освіти. Мета ОП є чітко сформульованою та реалізується у контексті зазначеної місії, оскільки передбачає підготовку фахівців, які здатні розв'язувати складні задачі і практичні проблеми спеціальної освіти з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/ОП-2020-року.pdf>). Цілі ОП також чіткі та відповідають місії та стратегії ЗВО: формування у здобувачів вищої освіти загальних та фахових компетентностей, що забезпечують розв'язання комплексних діагностичних, корекційно-навчальних, корекційно-виховних, корекційно-розвивальних, консультативно-просвітницьких завдань; оволодіння методологією та практикою професійної діяльності шляхом включення інноваційних технологічних розробок з логопедії та спеціальної психології у блоки педагогічних і психологічних дисциплін; набуття академічної кваліфікації фахівця спеціальної освіти у ЗДО, ЗЗСО, ІРЦ, РЦ.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ здійснила глибокий аналіз наданих ЗВО протоколів засідань кафедри, відповідно яких здобувачі (протоколи №15 від 28.03.2019 р., №15 від 13.01.2020р.) та роботодавці (протоколи №4 від 26.09.2019р., №19 від 10.03.2020р.) були долучені до обговорення ОП. Також відбулися засідання кафедри на яких розглядалися пропозиції стейкхолдерів за результатами анкетувань, науково-методичних заходів тощо (протокол №19 від 23.05.2019). Завдяки зацікавленим сторонам вносилися ряд змін: корегування цілей та ПРН ОП, введено ОК «Спеціальна практична психологія», розширено бази практик, збільшена тематика курсових робіт та ін. Зустрічі з фокус групами, а саме здобувачами, випускниками та роботодавцями, засвідчила їх участі в обговоренні ОП шляхом анкетування, внесення пропозицій на засіданні кафедри чи електронним листом та участі у науково-практичних заходах. На думку ЕГ, залучення стейкхолдерів не є достатнім, оскільки пропозиції вносилися майже одними й тими ж особами впродовж останніх років, що може свідчити про низьку зацікавленість самих заінтересованих сторін (особливо роботодавців).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Враховуючи інформацію, наведену у відомостях про самооцінювання, та власні знання ЕГ релевантного контексту тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, можна стверджувати, що ОП відповідає національному контексту. ЗВО враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, оскільки на рівні всієї держави наявний дефіцит кадрів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (на зустрічах з роботодавцями та випускниками даної ОП даний факт також було підтверджено). Гарант зазначила, що при формуванні цілей і ПРН результатів даної ОП був врахований досвід вітчизняних - Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Київського університету імені Бориса Грінченка, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка ; а також закордонних ЗВО - Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської та Вищої школи лінгвістичної Ченстохова.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>) дана ОП сприяє досягненню результатів навчання, що було підтверджено детальним аналізом обов'язкових компонентів загальної та професійної підготовки, програмних результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

- Мета та цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО; - повністю враховані тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

- Низький рівень зацікавленості стейкхолдерів, а саме роботодавців до вдосконалення ОП; - лише дві взятих до уваги аналогічних іноземних освітніх програм. Рекомендації: - посилити співпрацю з роботодавцями шляхом посилення співпраці з ними (наприклад, за рахунок проведення більшої кількості різноманітних науково-практичних заходів, днів відкритих дверей тощо) - розглянути більшу кількість аналогічних іноземних програм, бажано, не обмежуватись лише Польщею чи країнами близького зарубіжжя.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи реальний дефіцит спеціалістів, підготовка яких здійснюється на даній ОП, а також відповідність місії і стратегії ЗВО та попри наявність недостатньої зацікавленості роботодавців, даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми складає 240 кредитів ЄКТС, 60 кредитів ЄКТС відведено на вибіркочу частину, що відповідає ст.5 Закону України “Про вищу освіту” (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>) та стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>). ОК в навчальному плані містять не менше 3 кредитів ЄКТС. 10% або 24 кредити ЄКТС відведено на практичну підготовку, що відповідає вимогам стандарту бакалавра спеціальності 016 Спеціальна освіта.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ здійснений глибокий аналіз змісту ОП, який містить обов'язкові та вибіркочі освітні компоненти. Обов'язкові освітні компоненти включають в себе 20 кредитів ЄКТС ОК загальної підготовки і 160 кредитів ОК фахової підготовки. Освітньою програмою передбачено написання двох курсових робіт (доцільно було б вказати назви освітніх компонентів навчального плану, по яких вони мають бути підготовлені). Практична підготовка складає 24 кредити ЄКТС, що складає 10% від загальної кількості кредитів і відповідає стандарту. Стосовно навчального плану для більш ефективної підготовки майбутніх спеціалістів на даній ОП, на думку ЕГ, доцільно було б зменшити кредити (і відповідно кількість годин) на “Спеціальна педагогіка (порівняльна)...” (ОК “06”) і “Педагогічна деонтологія...” (ОК 08) і збільшити на ОК “Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики”. Також доречно було б переформатувати дисципліни вивчення спеціальних методик, зокрема з дисциплін нормативної фахової підготовки дисципліну “Спеціальна методика фізичного виховання” перевести на вибіркочі компоненти, а дисципліну “Спеціальну методику розвитку мовлення і початкового навчання мови” розділити на дві. Також необхідно відзначити відсутність у навчальному плані кредитів на підсумкову атестацію. Проте, незважаючи на вище зазначене, зміст ОП складає логічну взаємопов'язану систему і дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Ознайомившись з ОК навчальних планів та оцінивши їхню наповненість необхідно відмітити в цілому їхню відповідність предметній області стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>). Навчально-методичні комплекси дисциплін в цілому відповідають змісту підготовки фахівців бакалаврського рівня 016 Спеціальна освіта за ОП Логопедія. Спеціальна психологія. 93 кредити ЄКТС, які в нормативній частині передбачають підготовку логопеда, в цілому може бути достатньо для забезпечення професійно орієнтованої підготовки відповідного фахівця. 26 кредитів ЄКТС передбачають підготовку за напрямом «Спеціальна психологія». Крім цього, 13 дисциплін вибіркової частина фахової (професійної) підготовки, які нараховують 46 кредитів ЄКТС, дозволяють забезпечити фахову підготовку. На основі аналізу Матриці відповідності (таблиця 3) встановлено що ПРН забезпечуються ОК, які включені до нормативної частини спеціальної (фахової) підготовки та вибіркової складової. На думку ЕК, професійна кваліфікація, яка присвоюється за відповідною ОП, значно розширена і потребує уточнення. Проте, гарант запевнила, що наразі кваліфікацію переглядають з метою приведення її у відповідність до стандарту вищої освіти.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язі, передбаченому законодавством.

Структура освітньої програми включає відведення 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу на формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів ОП Логопедія. Спеціальна психологія, частка яких складає 60 кредитів ЄКТС. Вибір дисциплін відбувається з урахуванням результатів опитування здобувачів ЗВО (http://mdu.edu.ua/?page_id=30266). Цей процес регламентується Положенням про організацію освітнього процесу <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-304.pdf>, Положенням про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-222.pdf>). Результати зустрічей зі студентами у фокус-групах дозволили підтвердити їхню можливість вільного вибору ОК з переліку запропонованих ЗВО. Це підтверджується і наявністю заяв від студентів щодо вибору навчальної дисципліни із запропонованого переліку. Студенти також мають можливість вибирати теми курсових робіт і місце проходження практики, що забезпечує індивідуальну освітню траєкторію. За результатами анкетування студентів (питання №25) 83% відзначили, що набір обов'язкових та вибіркового дисциплін дозволяє їм досягти ПРН за даною ОП (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Результати-анкетування-здобувачів-ОП-Логопедія.-Спеціальна-психологія.pdf>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У Миколаївському національному університеті імені В.О. Сухомлинського практична підготовка здобувачів ВО передбачена Положенням про організацію освітнього процесу (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-304.pdf>) та регламентується Положенням про організацію практики студентів (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-359.pdf>). На сайті (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7668 http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7944) розміщені програми практик, в яких регламентовано організацію роботи під час виробничих логопедичних практик в ЗДО, ЗЗСО, ІРЦ, РЦ, які студенти проходять на 3-му і 4-му курсах. Під час практики студенти опановують фаховими ПРН, зокрема професійними компетентностями, необхідними для проведення діагностичної, корекційної, розвивальної та навчальної роботи з дітьми з порушеннями мовлення різного віку та з різними типами порушень. Під час практики студенти мають можливість провести дослідження, які можуть використовувати в процесі написання курсових робіт. На зустрічі з фокус групами, здобувачі та випускники зазначали про достатній рівень практичної підготовки. Практична підготовка частково реалізується на ОК: "Логопедія та неврологічні основи логопедії", "спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови", "спецметодика ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям". В той же час аналіз анкетування студентів даної ОП показав, що 33% здобувачів не задоволені обсягом практичної підготовки в структурі ОП (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Результати-анкетування-здобувачів-ОП-Логопедія.-Спеціальна-психологія.pdf>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП включає достатній перелік освітніх компонентів, що дозволяють формувати у студентів програмні компетентності, які можна віднести до soft skills. Програмні компетентності soft skills найбільшою мірою подані в ОК "Університетські студії", "Філософія", "Історія і культура України". На базі ЗВО організована волонтерська студентська група "Відкрите серце" (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7332), що дозволяє поглибити названі навички у процесі проведення позааудиторної роботи. Навички soft skills також формуються на ОК професійного спрямування "Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога", "Спеціальна педагогіка з основами

спеціальної дидактики”. Під час зустрічі з роботодавцями вони відмічали недостатньо сформовані у студентів - майбутніх фахівців, навичок комунікації з батьками дітей з особливими освітніми потребами. На думку ЕГ, ОК, які формують комунікативні навички краще віднести до переліку обов'язкових ОК.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для даної ОП відсутній. Аналіз змісту ОП Логопедія. Спеціальна психологія показав її відповідність стандарту, розробленого для спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 “Освіта/Педагогіка” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН №799 від 16.06.2020 р.) (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз освітньої програми, навчального плану, розкладу занять студентів денної та заочної форми навчання, Положення про організацію навчального процесу в Миколаївському національному університеті імені В.О. Сухомлинського (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-304.pdf>) дозволяють констатувати, що тижневе навчальне навантаження на студента за ОП Логопедія. Спеціальна психологія 2017 р. і 2020 р. не перевищувало 30 годин. У Навчальному плані 2020 року у кожному семестрі студенти не вивчали більше 8 дисциплін; дотримувалась вимога проведення не більше 5 екзаменів і 6 заліків. У нормативній частині ОК містилися в собі від 3 до 14 кредитів (за винятком ОК “Логопедія та неврологічні основи логопедії”, яка в навчальному плані 2017 року передбачала 41 кредит, а у навчальному плані 2020 року - відповідно 39 кредитів ЄКТС). ОК вибіркової частини містилися від 3 до 5 кредитів ЄКТС. Аудиторне навантаження складало від 1/3 до 1/2 кредиту ЄКТС залежно від дисципліни і не викликало перевантаження студентів. Навчальним планом передбачення написання 2-х курсових робіт, на кожен з яких відведено по 3 кредити ЄКТС. Лекційні години в ОК складають 1/3 або трохи більше частину від аудиторних занять, що свідчить про практичну спрямованість освітнього процесу за даною програмою. Під час спілкування зі студентами як денної, так і заочної форм навчання у фокус-групах не було скарг на перевантаження аудиторним навчанням і на недостатність часу для самостійної роботи. Необхідно відзначити відсутність виділених кредитів на підсумкову атестацію.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за ОП Логопедія. Спеціальна психологія за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

- Зміст ОП Логопедія. Спеціальна психологія відповідає предметній області, а ОК навчального плану (як 2017, так і 2020 рр.) дозволяють забезпечити ПРН і здобути компетентності, необхідні для подальшої практичної діяльності фахівця відповідного напрямку; - перелік ОК вибіркової частини дозволяє сформувати певну освітню траєкторію і при цьому врахувати індивідуальну спрямованість здобувачів ВО; - практичну підготовку посилює волонтерська робота здобувачів ВО в позааудиторний час. Ця з робота посилює здобуття студентами соціальних навичок (soft skills), які формуються у ряді ОК дисциплін загальної та професійної підготовки нормативної і вибіркової частини ОП, що відповідає заявленим цілям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

- ОК, які включені у структурно-логічну схему, можуть порушувати взаємопов'язану систему. Доцільно було б переформатувати частину дисциплін на більш професійно орієнтовані; - відсутні окремі кредити ЄКТС на підсумкову атестацію; - у навчальному плані відсутні назви дисциплін, за якими проводиться написання курсових робіт; - професійна кваліфікація, яка присвоюється за відповідною ОП потребує уточнення. Зважаючи на вищезазначене ЕГ рекомендує: - переформатувати деякі дисципліни на більш професійно орієнтовані, зокрема дисципліну “Спеціальну методику розвитку мовлення і початкового навчання мови” розділити на дві і підсилити кредитами за рахунок ОК “Спеціальна методика фізичного виховання”; - виділити кредити на підсумкову атестацію за рахунок зменшення кредитів на написання курсових робіт (з 3 кредитів ЄКТС до 1 кредиту ЄКТС); - чітко вказати,

з яких ОК навчального плану пишуться курсові роботи. Зазначені зміни не порушують структуру ОП; - продовжити перегляд професійної кваліфікації за вимогами стандарту вищої освіти та з долученням стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи професійну спрямованість, сильні сторони й позитивні практики і відзначаючи те, що недоліки не є критичними і можуть бути виправленими без порушення структури ОП, виходячи із того, що ЗВО демонструє розуміння і готовність до змін структури та змісту ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 016 Спеціальна освіта у контексті Критерію 2 в цілому відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП ретельно прописані, чіткі, зрозумілі, достатньо структуровані, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті університету (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/mnu-vstup2021-1.pdf>). Також детально висвітлені етапи вступної кампанії, програми випробувань, списки рекомендованих, дорожні карти, вартість навчання та інше (http://mdu.edu.ua/?page_id=27275), що засвідчує прозорість та доступність. На зустрічі зі здобувачами студенти першого та другого курсів підтвердили відповідність правил прийому. У ЗВО функціонує відділ з підготовки до вступу у заклади вищої освіти та ЗНО МНУ ім. В.О. Сухомлинського (http://mdu.edu.ua/?page_id=2189), який дає змогу абітурієнтам підготуватися до ЗНО з конкурсних предметів, державної підсумкової атестації (ДПА), отримувати консультації по особливостям вступної кампанії тощо. Зустріч з випускниками засвідчила, що робота приймальної комісії була одним з вирішальних факторів обрання даного ЗВО для навчання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому вступники на ОП вступні випробування проходять у вигляді ЗНО (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/mnu-vstup2021-1.pdf>). Конкурсними предметами зазначені «Українська мова та література», «Біологія» та один з «Іноземна мова», «Математика», «Історія України», «Фізика», «Хімія», «Географія» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/vstup2021-b-2.pdf>). На думку ЕГ, правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу в Миколаївському національному університеті імені В.О. Сухомлинського» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-304.pdf>), «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/%D0%BD%D0%Bo%D0%BA%D0%Bo%D0%B7-509.pdf>) та «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти України» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-354.pdf>). В останньому положенні чітко визначена процедура визнання результатів навчання із зазначенням необхідних умов, процедур, а також поданий порядок переведення оцінок за різними шкалами оцінювання. Відповідно до положень перезарахування кредитів відбувається автоматично, на основі Договору про навчання, якщо такого договору немає, то перезарахування здійснюється предметною комісією. На зустрічі гарант зазначила, що випадків перезарахування балів на даній ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються «Положенням про неформальну освіту учасників освітнього процесу Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-170-new.pdf>). В даному положенні чітко прописані критерії та порядок зарахування результатів неформальної освіти. Університет може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті в обсязі, що як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів передбачених освітньою програмою. Для перезарахування студенту необхідно написати заяву, після чого формується предметна комісія, яка проводить атестацію і надає кінцеве рішення, яке, за потреби, можна оскаржити. В даному положенні чітко прописані критерії та порядок зарахування результатів неформальної освіти. Зі слів здобувачів, гаранта та керівництва ЗВО, випадків зарахування результатів неформальної освіти на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

- Правила прийому на навчання за ОП ретельно прописані, чіткі, зрозумілі, достатньо структуровані, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті університету; - на базі ЗВО функціонує відділ з підготовки до вступу у заклади вищої освіти та ЗНО; - окремої уваги заслуговує робота приймальної комісії, що попри своїх безпосередніх обов'язків допомагає абітурієнтам в особистих питаннях (оренда житла тощо).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

- Відсутність реальних практик зарахування досягнень неформальної освіти та перезарахування балів отриманих в інших закладах освіти, що, попри наявність всіх необхідних положень, засвідчує низьку академічну мобільність здобувачів. Рекомендації: - провести додаткове дослідження серед здобувачів у вигляді анонімних опитувань з метою виявлення можливого взаємозв'язку рівня академічної мобільності та процедурою зарахування досягнень неформальної освіти і перезарахуванням балів отриманих у інших закладах освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою повністю враховують особливості самої освітньої програми, а вступна кампанія є інформативною та прозорою, попри низьку академічну мобільність здобувачів, даний критерій повністю відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання і викладання на ОП 016 Спеціальна освіта Логопедія. Спеціальна психологія регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-304.pdf>), про організацію самостійної роботи студентів (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/order327.pdf>), про визначення системи та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-280.pdf>). При проведенні фокус-груп ПРН на освітній програмі досягаються використанням традиційних і інноваційних форм роботи, які доречні у процесі змішаної форми навчання: словесні та інтерактивні: лекції, бесіди, дискусії; практичні: соціально-педагогічні вправи, практичні роботи; наочні: ілюстрації, комп'ютерні презентації тощо. Аналіз таблиці з Матриці відповідності дозволив відзначити, що запропоновані форми і методи навчання сприяють досягненню ПРН, заявлених в ОП. Це також підтверджується аналізом анонімного онлайн-опитування, яке проводиться на сайті університету і окремо розроблено для студентів, викладачів, стейкхолдерів. Але при цьому 14% викладачів не задовольняє інформаційна підтримка освітнього процесу і науково-дослідницької

діяльності, 27% викладачів вказали, що не мають можливість брати участь в програмах академічної мобільності. (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/analiz-2020-1.pdf>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті університету і факультету розміщені ОП і навчальні плани (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280), що дозволяє учасникам освітнього процесу ознайомитись з ОК і ПРН. РП розробляються відповідно до Положення про робочу програму навчальної дисципліни <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-170-6.pdf>. Перегляд платформи MOODLE дозволяє вказати на відсутність повноцінних онлайн-курсів з окремих навчально-методичних комплексів дисциплін. Під час спілкування на фокус-групі зі студентами заочного відділення було визначено недостатність їхнього залучення до наукової діяльності та до друку їхніх наукових напрацювань. При спілкуванні з фокус-групами ЕГ зробила висновок, що учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у вигляді робочих програм на сайті факультету

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО реалізовує за даною ОП поєднання навчання і наукові пошуки. Необхідно відзначити проведення на базі кафедри ІІ туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом 016 Спеціальна освіта. Студенти даної ОП постійно беруть участь у Міжнародних і Всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах, у написанні наукових статей, тез, розробок методичного характеру, участь у конкурсах наукових робіт та олімпіадах (студенти щорічно посідають призові місця), що в цілому є відображенням змісту спеціальності та відповідає цілям ОП. Також необхідно відзначити щорічне проведення Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасна логопедія: інноваційні технології” (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7693). На базі кафедри функціонує лабораторія диференційованої логодіагностики та логокорекції, де у студентів є можливість проводити наукову роботу. Але необхідно вказати на відсутність на факультеті збірника наукових праць студентів, що створює певні труднощі для студентів у процесі друкування наукових статей. На основі проведеного спілкування ЕГ у фокус-групах відсутність реально діючих наукових товариств або гуртків студентів з наукової проблематики даної ОП. Окремо необхідно відмітити недостатнє залучення студентів заочної форми навчання до наукових досліджень.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Детальний аналіз робочих програм, матеріалів для самостійного вивчення студентів та спілкування зі студентами та викладачами у фокус-групах дозволяє зробити висновок, що зміст ОП Логопедія. Спеціальна психологія постійно оновлюється і доповнюється сучасними дослідженнями як викладачів відповідної кафедри, так і доробками інших вітчизняних і закордонних науковців. Так, зокрема надрукована монографія “Система диференційованої корекції мовленнєвої діяльності у дошкільників з ТПМ / за ред. Савінової Н.В. – Миколаїв: Літопис, 2017. – 270 с.; “Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів: монографія / Н.В. Савінова, М.І. Берегова, Д.М. Борулько та ін.; за ред. Н. В. Савінової. – Миколаїв: Іліон, 2020. – 200 с. Але при цьому необхідно вказати на наявність застарілої термінології під час використання у ОП, зокрема “діти з вадами психофізичного розвитку”, “спеціальні школи” тощо. На зустрічах з фокус-групами викладачі підтвердили періодичний перегляд змісту ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Незважаючи на наявність у ЗВО Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність МНУ імені В.О. Сухомлинського (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-509.pdf>), стратегії інтернаціоналізації МНУ імені В.О.Сухомлинського на 2020-2025 рр. <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-360.pdf>, договорів про співпрацю з вітчизняними і закордонними університетами спілкування ЕГ у фокус-групах і аналіз запропонованих для розгляду угод показало недостатність інтернаціоналізації на цій ОП. Частина викладачів пройшли стажування на базі закордонних ЗВО. (Н. Савінова, С. Карсканова (м. Ченстохов, 2019 р.); О. Білюк, І. Середа (м. Ополе, 2019 р.) (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7873)). На сайті факультету були розміщені угоди про співпрацю у некоректній формі (без дати затвердження угоди, підписів відповідальних посадових осіб тощо). За результатами зустрічей у фокус-групах ЕГ прийшла до висновку, що студенти даної ОП в закордонних стажуваннях або програмах міжнародної мобільності участі не беруть.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

- форми та методи навчання і викладання, які використовуються під час навчання і викладання на ОП сприяють досягненню заявлених в ній ПРН; - учасники освітнього процесу отримують зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та ПРН; - на ОП за рахунок функціонування на кафедрі лабораторії диференційованої логодіагностики та логокорекції відбувається поєднання навчання та дослідження відповідно до заявленого рівня вищої освіти бакалавр.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

- Потребує посилення наукова діяльність здобувачів даної ОП на міжнародному рівні; - студенти заочної форми навчання недостатньо залучені до наукових досліджень; - недостатня наповнюваність навчальних курсів на платформі дистанційного навчання MOODLE; - часткове використання застарілої термінології. Рекомендації: - значно посилити інтернаціоналізацію діяльності у процесі реалізації освітніх цілей ОП, активізувати пошуки міжнародних грантових програм, стипендій тощо; - створити збірник наукових праць студентів для відображення в ньому наукових напрацювань студентів як денної, так і заочної форм навчання; - доповнити онлайн-курси ОК, розміщені на платформі MOODLE; - оновити термінологію ОК відповідно до вимог сучасної науки.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Враховуючи слабкі сторони, а саме низький рівень залучення здобувачів до міжнародної наукової діяльності, недостатній рівень інтернаціоналізації ЗВО, проте функціонування лабораторії на базі кафедри, проведення конкурсу студентських наукових робіт дозволяє ЕГ дійти висновку, що даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У цілому форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачів вищої освіти, що регламентується «Положенням про організацію контролю якості навчання» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-352.pdf>), «Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній накопичувальній системі організації освітнього процесу» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-350.pdf>) та «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії» (<https://cutt.ly/5lSPZOm>) У зв'язку з карантинними обмеженнями ЗВО було прийнято «Положення про проведення семестрового контролю в дистанційному режимі в Миколаївському національному університеті імені В.О. Сухомлинського» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-520-1.pdf>) Критерії оцінювання оприлюднюються заздалегідь на початку вивчення навчальних дисциплін та на сайті університету у робочих програмах дисциплін (що було підтверджено в процесі зустрічей зі здобувачами). Детальний аналіз робочих програм та зразків екзаменаційних білетів (які були затребувані ЕГ) підтвердив, що завдання для підсумкових контрольних заходів загалом є валідними.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до стандарту вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>) атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту або кваліфікаційної роботи, у свою чергу, атестаційний іспит має передбачати перевірку досягнення результатів навчання, визначених цим

стандартом та освітньою програмою. На даній ОП здобувачі складають комплексний кваліфікаційний екзамен, що включає в себе теоретичну і практичну частину.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На зустрічах з фокус групами здобувачами було зазначено, що на іспитах присутні три викладачі, які забезпечують об'єктивність оцінювання, а на контрольних аудиторних заходах із застосуванням комп'ютерних технологій використовується відео нагляд. Студенти із можливостями оскарження рішень ознайомлені, але таких випадків на даній ОП не було. Відповідно до «Положення про організацію контролю якості навчання» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-352.pdf>) та «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній накопичувальній системі організації освітнього процесу» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-350.pdf>) студент має право скласти іспит (залік) у разі наявності поважної причини, яка підтверджена документально. Якщо здобувач був відсутній на семестровому контролі без поважної причини, то він має право перескласти екзамен екзаменаційній комісії, яка складається мінімум з трьох осіб із обов'язковим залученням представника студентського самоврядування (голови або його заступника). Представники студентського самоврядування зазначили, що конфліктних ситуацій стосовно контрольних заходів та оцінювання на даній ОП не було. За результатами опитування яке проводить ЗВО лише 4% студентів даної ОП не зрозумілі форми та критерії оцінювання, а 87% студентів вважають, що правила проведення контрольних заходів забезпечують їх об'єктивність (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Результати-анкетування-здобувачів-ОП-Логопедія.-Спеціальна-психологія.pdf>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Питання академічної доброчесності регулюється «Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти та етикету академічних взаємовідносин у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-63-1.pdf>), відповідно до якого, учасниками освітнього процесу підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Окремо для здобувачів створено кодекс академічної доброчесності студента (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1404). На анти плагіат перевіряються курсові роботи здобувачів даної ОП. Проте, спілкування ЕГ з відповідальними особами та студентами виявило недосконалість діючих програмних засобів перевірки на антиплагіат, оскільки відсутній репозитарій, що може допускати само плагіат або перевірку однієї і тієї ж роботи різними студентами. За час впровадження системи перевірки, на даній ОП було виявлено 3 випадки порушення академічної доброчесності. ЗВО популяризує академічну доброчесність шляхом створення належної інформаційної політики. Наприклад, на сайті ЗВО розміщена серія Інфобюлетенів “Академічна доброчесність” від команди проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) (http://mdu.edu.ua/?page_id=34418). На зустрічах із здобувачами, ЕГ переконалася, що студенти розуміють різницю між плагіатом і спів падінням, знають відсотки унікальності тексту та знайомі з наслідками порушення академічної доброчесності передбаченими відповідними положеннями ЗВО. Також, питання стосовно академічної доброчесності включені до студентського анкетування, зокрема за результати опитування 56% вважає, що проблем плагіату серед студентів немає (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Результати-анкетування-здобувачів-ОП-Логопедія.-Спеціальна-психологія.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

- Відсутність конфліктних ситуацій з приводу об'єктивності оцінювання; - проінформованість здобувачів про критерії оцінювання; - у ЗВО прописано чіткі процедури проведення контрольних заходів, процедури їх оскарження та ін; - на офіційному сайті ЗВО розміщені інфобюлетні “Академічна доброчесність” від SAIUP.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

- Недосконала система перевірки на антиплагіат. Рекомендації: - присутність на іспитах відразу трьох викладачів, на думку ЕГ, не забезпечує об'єктивність оцінювання; - ЕГ рекомендує змінити систему перевірки на плагіат, що буде містити репозитарій. Також, необхідно переглянути процедуру реагування на порушення академічної доброчесності

шляхом інформування не лише студента та викладача (безпосереднього керівника курсової роботи), а й інших структур ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на зазначені сильні сторони й позитивні практики в питаннях інформування здобувачів про критерії оцінювання, оскарження конфліктних ситуацій в процесі оцінювання тощо та беручи до уваги часткову недосконалість існуючої системи перевірки на антиплагіат, експертна група вважає, що даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ проаналізувала дані Таблиці №2, відповідно якої гарант ОП Логопедія. Спеціальна психологія Савінова Н.В. має науковий ступінь доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.03 - корекційна педагогіка та вчене звання професора. Інші викладачі кафедри мають відповідні вчені звання та наукові ступені, які дозволяють їм забезпечити ОК вказаної ОП, що відповідає також і ліцензійним вимогам. Обрання на посади викладачів кафедри для забезпечення ОК даної ОП проводиться відповідно до Порядку обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-403d.pdf>). На посади науково-педагогічних працівників обираються за конкурсом особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, випускники магістратури, аспірантури та докторантури. У ЗВО проводиться рейтингове оцінювання викладачів, кращі викладачі преміюються за успіхи в науковій і навчальній діяльності. Викладачами видаються монографії, підручники, навчальні посібники. Наприклад, М. Берегова видала: Психолінгвістика: Навчально-методичний посібник/ Н.В.Савінова, М.І.Берегова. – Миколаїв: видавець Торубара В.В., 2020 – 92 с. та інші. На Інтернет-сторінці кафедри розміщена детальна інформація про кожного члена кафедри, відомості про освіту, основні публікації, наукову діяльність та особисті контакти (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=178). Проте, деякі викладачі (Середа І.В., Білюк О.Г., Карсканова С.В.) не мають спеціальної освіти чи науковий ступінь за відповідною галуззю знань, але мають практичний досвід або стажування, в тому числі - міжнародне.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору проводиться відповідно до Положення про прийняття на роботу науково-педагогічних працівників (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-403d.pdf>) та Статуту ЗВО (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/statut-mnu.pdf>). На сайті ЗВО розміщена інформація про вакантні місця. До складу конкурсної комісії входять: проректори, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом, начальник відділу кадрів, представник профспілкової організації, декан факультету, завідувач кафедри, на яку обирається претендент на посаду. Спілкування у фокус-групах з працівниками, адміністрацією ЗВО підтвердили факт прозорості і об'єктивності процесу прийому працівників на вакантні посади. При цьому обов'язково враховується наявність у претендентів наукового ступеня, вченого звання, наукового стажу, відповідність публікацій. Також враховується рейтингове оцінювання викладачів (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-170-8.pdf>) при продовженні контракту.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До проведення занять зі здобувачами вищої освіти ОП Логопедія. Спеціальна психологія залучаються роботодавці. Обговорення цього відбувалось під час проведення фокус-груп зі студентами денної і заочної форм навчання, викладачами та адміністративним персоналом. Так, Корнієнко І. В., директор комунальної установи "Інклюзивно-ресурсний центр № 3" викладає на ОП такі дисципліни: "Логопедія та неврологічні основи логопедії", "Організація роботи інклюзивних ресурсних центрів та методи відбору у спеціальні заклади", "Фізична реабілітація та логопедичний масаж у роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення". Також стейкхолдери долучаються до обговорення ОП, про що відображено у протоколах засідання кафедри спеціальної освіти (протокол № 11 від

27.02.2018 р. доповідач - стейкхолдер Шепель О., директор Державної реабілітаційної установи "Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю "Мрія"; протокол №19 від 10.03.2020 р., доповідач - стейкхолдер Корнієнко І., директор КУ "ІРЦ №3" та ін.). Це формує зацікавленість стейкхолдерів у оптимізації ОП відповідно до сучасних вимог і з урахуванням її практичної спрямованості. Також до аналізу ОП залучались студенти (протокол засідання кафедри № 15 від 13.01.2020 р.)

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До проведення практичних та лабораторних занять з ОК даної ОП залучаються кваліфіковані логопеди, які мають тривалий стаж роботи у закладах дошкільної або загальної середньої освіти (Волошина О. Д., завідувач ЗДО № 85, вчитель-логопед вищої категорії, Корнієнко Л. Ю., вчитель-логопед вищої категорії, вчитель-методист, Корнієнко І. В., директор КУ «ІРЦ№3», вчитель-логопед, вчитель-методист, Романова І. О., Липенець І. Г., вчителі-логопеди). У процесі роботи вони висловлюють свої пропозиції для удосконалення ОП, надають відгуки беруть участь в анкетуванні (https://docs.google.com/forms/d/1yZ1OgsPbnSe_onoEGhxd5sXFP5AdvyczmWjg4Rwoj-o/edit; http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7650), щорічних науково-практичних заходах (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7693), де обговорюються актуальні питання освітньої галузі за участю науковців. Під час проведення зустрічі у фокус-групі зі стейкхолдерами вони підтвердили свою участь у проведенні занять зі студентами даної ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу визначаються відповідно до законодавчих і нормативних актів із питань вищої освіти і науки, Колективним договором, Правилами внутрішнього розпорядку Університету, положеннями про структурні підрозділи та посадовими інструкціями (http://mdu.edu.ua/?page_id=218). Підвищення кваліфікації викладачів, які забезпечують ОК, передбачено кожні 5 років і регламентовано Положенням про підвищення кваліфікації викладачів ЗВО (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/order90.pdf>). Викладачі пройшли стажування у закордонних ЗВО (Савінова Н.В., Карсканова С.В., м. Ченстохов (Польща), 2019 р.; Білюк О.Г., Середа І.В., м. Ополе (Польща), 2019 р. та ЗВО України (Стельмах Н. В. – у НУК ім. адмірала Макарова, 2020 р., Кисличенко В. А., Борулько Д. М. – у ХДУ, 2021 р. http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7873). На базі ЗВО постійно проводяться безкоштовні курси, тренінги, семінари для викладачів з комп'ютерної грамотності, з техніки безпеки, з вивчення іноземної мови з метою підготовки до здачі екзамену на В2. Проте детальний аналіз документів про підвищення кваліфікації і зустрічі у фокус-групах з викладацьким складом та адміністрацією дозволяють вказати на той факт, що практично всі викладачі проходили курси підвищення кваліфікації за власний кошт і у віддаленому режимі. Це саме стосується і закордонного стажування. Це є свідченням недостатньої уваги ЗВО щодо академічної мобільності викладачів як в Україні, так і за її межами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського розроблено Положення про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-462.pdf>). Під час зустрічей у фокус-групах з працівниками і з адміністрацією ЗВО підтвердилось матеріальне стимулювання працівників у вигляді регулярного преміювання. Також працівники окремо отримують матеріальне заохочення після публікацій наукової продукції у міжнародних наукових виданнях з індексом Scopus або Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

- Процедура конкурсного відбору проводиться прозоро і враховує рейтингове оцінювання якості викладання ОК викладачами; - до проведення практичних занять і керівництва практикою залучаються фахівці з досвідом роботи в галузі спеціальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

- Курси підвищення кваліфікації та стажування за кордоном викладачі проходять за власний кошт; - недостатня кількість публікацій викладачів даної ОП у міжнародних наукових виданнях з індексом Scopus або Web of Science та низька академічна мобільність викладачів. Рекомендації: - організувати цілеспрямовану підтримку викладачів під

час проходження підвищення кваліфікації і закордонного стажування; - підвищити академічну мобільність викладачів, в тому числі за рахунок організації для них безкоштовних курсів вивчення іноземних мов і створення ефективних шляхів стимулювання з боку ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Наявність відповідних науково-педагогічних працівників, в тому числі, професіоналів-практиків, та зважаючи на низьку академічну мобільність викладачів, ЕГ робить висновок, що даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази здійснювався за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Під час перегляду наданих матеріалів про матеріально-технічні ресурси, ЕГ ознайомила і встановила, що навчальні приміщення, в яких відбувається навчальний процес, відповідають усім вимогам щодо його організації. В ЗВО наявна Наукова бібліотека МНУ ім. В.О. Сухомлинського (<http://library.mdu.edu.ua>) з можливістю онлайн доступу. На базі кафедри функціонує лабораторія диференційованої логодіагностики та логокорекції, що має належну забезпеченість технічними приладами, лінгафонний кабінет, який оснащений інтерактивною дошкою, навушниками і ноутбуками, що дозволяє досягти відповідних ПРН. Кількість місць в гуртожитках дозволяє ЗВО забезпечити всіх студентів, які їх потребують. Умови проживання мають належний рівень. На території ЗВО є спортивний майданчик, до якого мають доступ учасники освітнього процесу. В приміщеннях навчального корпусу та гуртожитках є доступ до мережі Інтернет. В період карантину студенти користуються освітньою платформою MOODLE, на офіційному сайті ЗВО є розділ, присвячений дистанційному навчанню та інструкції щодо користування програмою (<http://moodle.mdu.edu.ua>). ЕГ після перегляду наданих матеріалів та в процесі спілкування з фокус-групами зробила висновок, що здобувачі вищої освіти задоволені інфраструктурою та наповненням бібліотечних фондів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. У ході спілкування з фокус-групою ЕГ встановила, що на території навчального корпусу є безоплатна точка доступу Wi-fi, якою можуть вільно користуватися студенти та викладачі. В закладі функціонує Наукова бібліотека МНУ ім. В. О. Сухомлинського (<http://library.mdu.edu.ua>), в якій містяться матеріали для даної освітньої програми (посібники, підручники, монографії та ін.), також є доступ до підручників в електронному вигляді. Заклад надає доступ учасникам освітнього процесу до використання наукометричними базами Scopus, Web of Science та науковим видавництвом Elsevier.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпека життєдіяльності підтримується завдяки виконанням чинних інструкцій, вимог та правил, викладених у «Положенні про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в МНУ ім. В. О. Сухомлинського» (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-30-3-1.pdf>) та Наказі №91 «Про затвердження Положення про добровільну пожежну дружину» (від 26.02.2019 р.) (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-91.pdf>). Здобувачі, які навчаються за даною ОП регулярно проходять анкетування щодо якості освітнього процесу на цій ОП (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). На офіційному сайті факультету висвітлені результати анкетування, з яких відомо, що тільки 30% студентів повністю задоволені навчанням за обраною освітньою програмою, 50% частково задоволені (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=8221). Враховуючи проведений аналіз відомостей про самооцінювання, надані ЕГ відеоматеріали навчальних корпусів, спортивного майданчику, території та гуртожитків, веб-сайту ЗВО,

результатів анкетування здобувачів (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280), спілкування із фокус-групами, ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, викладацького та адміністративного складу та загалом задовольняє їхні професійні, освітні, науково-дослідницькі потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ встановила, що у ЗВО функціонує Центр психологічної служби (http://mdu.edu.ua/?page_id=8505), до якої студенти можуть звернутися з приводу консультативної або соціальної підтримки, відвідати тренінгові заняття. У разі потреби звернутися анонімно - функціонує електронна скринька довіри (https://docs.google.com/forms/d/17uCSjDnCG7BI2MizFMOXliUDVKb26Vfwziz_uWeDsGw/viewform?edit_requested=true). Представники студентського самоврядування зазначали, що на даній ОП конфліктних ситуацій не виникало. Також на фокус-групах було підтверджено, що ЗВО надає матеріальну підтримку здобувачам вищої освіти у разі потреби. Інформування здобувачів вищої освіти відбувається через офіційний сайт університету (<http://mdu.edu.ua>), факультету (<http://psp.mdu.edu.ua>), Телеграм каналу (https://t.me/fpp_news), через соціальні мережі, такі як: Фейсбук (<https://www.facebook.com/mnu.edu.ua/>), Ютуб канал (https://www.youtube.com/channel/UCXuSIVtyH7t_4_ponuhYT8A), Інстаграм університету (https://instagram.com/mnu_sukhomlunsky?igshid=1evd5kgmao9lu), студентської ради факультету (https://instagram.com/fpp_107?igshid=113gy5k5f3qm1). На сайті факультету здобувачі можуть ознайомитись з розкладом, рейтингом, графіком самостійної роботи, тощо, у розділі «Студентське життя» (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=83). На час пандемії навчання за цією ОП проводиться дистанційно через освітню платформу MOODLE. На офіційному сайті ЗВО є путівник по роботі з системою (<http://moodle.mdu.edu.ua>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було встановлено, що навчальні корпуси та гуртожитки оснащені пандусами та кнопками виклику, широкими дверями, вбиральнею для людей з особливими освітніми потребами. Гарант зазначила, що при вступі на дану ОП створюються спеціальні джерела інформації у вигляді стендів для абітурієнтів з обмеженими можливостями життєдіяльності. Проте є проблеми з доступом до навчальних аудиторій на верхніх поверхах. Не враховані потреби всіх категорій осіб з особливими освітніми потребами (наприклад, з порушеннями зору). Особи з особливими освітніми потребами за даною ОП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявні чіткі та зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/order-59.pdf>). Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти, які навчаються на даній ОП, а також з представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що учасники освітнього процесу ознайомлені з Положенням про порядок запобігання та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у МНУ ім. В.О. Сухомлинського. При спілкуванні з фокус-групою ЕГ встановила, що студенти можуть звертатися до студентської ради університету, викладачів, Психологічної служби (http://mdu.edu.ua/?page_id=8505), надсилати повідомлення до електронної скриньки довіри (https://docs.google.com/forms/d/17uCSjDnCG7BI2MizFMOXliUDVKb26Vfwziz_uWeDsGw/viewform?edit_requested=true) для врегулювання конфліктних ситуацій. Здобувачі систематично проходять анкетування з питань дотримання академічної доброчесності під час реалізації ОП (https://docs.google.com/forms/d/1gLG0VY9xxm6ASwQ8255V09aGJRmNlpsbEdFyozIOzMA/viewform?edit_requested=true). Для вирішення питань корупційної складової в ЗВО розроблена Антикорупційна програма (http://mdu.edu.ua/?page_id=5048), з якою ознайомлені усі учасники освітнього процесу. За час існування даної ОП не було зафіксовано осіб, які б стикалися з конфліктними ситуаціями, пов'язаними з сексуальними домаганнями, сепксізмом, дискримінацією, корупцією тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

- Освітнє середовище є цілком безпечним для життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу; - функціонування Наукової бібліотеки МНУ ім. В.О. Сухомлинського з можливістю онлайн доступу до матеріалів з даної ОП; - наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

- Можливість отримання недостовірних або викривлених даних з анонімного опитування; - недостатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з обмеженими можливостями життєдіяльності. Рекомендації: - обмежити доступ до анонімного онлайн опитування третіми особами; - створити доступне середовище для всіх категорій осіб з особливими освітніми потребами (наприклад, для здобувачів з порушеннями зору використовувати адекватні їхньому сприйманню маркери - дублювання інформації шрифтом Брайля, розміщення жовтих наліпок на сходах тощо).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Беручи до уваги створене освітнє середовище та матеріально-технічну базу, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В даного критерія.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Законом України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>), Положенням про організацію навчального процесу у МНУ ім. В.О. Сухомлинського (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-295-new.pdf>), Положенням про визначення системи та процедури внутрішнього забезпечення якості освіти (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/nakaz-280.pdf>). Учасники освітнього процесу можуть висловити свої рекомендації та побажання щодо змін в освітній програмі через анкетування або надіслати листи на електронну адресу кафедри (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). ЗВО регулярно проводить анкетування для всіх учасників освітнього процесу з приводу якості освіти, анкети та їх результати знаходяться у вільному доступі (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). Під час спілкування ЕГ з роботодавцями вони висловлювали вдячність ЗВО за професійну підготовку здобувачів. Заклад завжди враховує думку стейкхолдерів, що стосується вдосконалення ОП (протоколи №19 від 23.05.2019, №19 від 10.03.2020, №15 від 13.01.2020, №15 від 28.03.2019, №4 від 26.09.2019, №11 від 27.02.2018).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти мають змогу брати участь у засіданнях кафедри під час перегляду ОП, що підтверджують протоколи засідань кафедри (протоколи №15 від 13.01.20, №15 від 28.03.19). Студенти входять до складу вченої ради університету та факультету й мають можливість висловлювати власну позицію з питань періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. За результатами отриманого зворотного зв'язку від здобувачів ВО приймається рішення про перегляд та оновлення ОП. Студенти беруть участь у анкетуванні щодо якості освіти, а їх результати розміщені у вільному доступі (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). Проте, необхідно відзначити про велику кількість питань в анкеті, що є некоректним у процесі використання такого виду опитування. Під час спілкування з фокус-групами здобувачів та органами студентського самоврядування, ЕГ було повідомлено, що ЗВО з уважністю ставиться до їх думки під час перегляду ОП та бере її до уваги.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП шляхом участі у засіданнях кафедри (протоколи №8 від 12.12.2017, №11 від 27.02.2018, №7 від 01.11.2018, №4 від 26.09.2019, №19 від 10.03.2020), надсиланням пропозицій на електронну пошту кафедри (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280), анкетуванні. Відгуки

та рецензії роботодавців даної ОП розміщуються на офіційному сайті факультету (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=8123). В процесі спілкування з роботодавцями було встановлено, що відносини останніх з науково-педагогічним персоналом мають партнерський характер. Проте, ЕГ відзначає малу кількість пропозицій з боку роботодавців стосовно перегляду ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час спілкування із випускниками ЕГ встановила, що заклад регулярно відстежує кар'єрний шлях випускників освітньої програми. У закладі функціонує сторінка на Фейсбук (<https://www.facebook.com/groups/302393617287344>) для випускників з даної спеціальності, проте вона у закритому доступі. На сайті ЗВО можна ознайомитись з випускниками даної спеціальності (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=702). Заклад регулярно запрошує на заняття та тренінги своїх випускників. Також у ЗВО створена та функціонує Асоціація випускників. На офіційному сайті факультету опубліковані відгуки випускників та відомості про їх працевлаштування (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7962). У ході спілкування з фокус-групою випускників ЕГ зробила висновок, що заклад підтримує зв'язок із випускниками даної освітньої програми та регулярно відстежує кар'єрний шлях випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На офіційному сайті факультету розміщена освітня програма та навчальний план, є контакти кафедри для подачі скарг та пропозицій щодо ОП. Для зручності ЗВО розмістив ОП та навчальний план за 2017 рік, щоб учасники освітнього процесу могли прослідкувати зміни в ОП. Також розміщені відгуки та рецензії стейкхолдерів, ЕГ під час спілкування з роботодавцями встановила, що ЗВО реагує на виявлені недоліки та пропозиції в ОП, наприклад, збільшивши терміни проходження практик чи внесення змін до ОК. На сайті розміщуються анкети опитування та їх результати (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). Таким чином, ЕГ вважає, що ЗВО бере до уваги зауваження та пропозиції по ОП від всіх учасників освітнього процесу та вчасно реагує на них.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП Спеціальна освіта «Логопедія. Спеціальна психологія» акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті МНУ ім. В.О. Сухомлинського сформована культура якості, що сприяє розвитку освітньої програми, яка регулюється положенням (<http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/n-280.pdf>). На офіційному сайті університету є окремий розділ «Центр забезпечення якості освіти» (http://mdu.edu.ua/?page_id=560), який сприяє розвитку ОП та освітньої діяльності за освітньою програмою «Логопедія. Спеціальна психологія». ЗВО успішно сприяє працевлаштуванню випускників даної ОП (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=7962, http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=8334). Під час зустрічей ЕГ переконалася в бажанні працівників ЗВО і викладачів ОП підвищувати рівень якості освіти. В МНУ ім. В.О. Сухомлинського існує тісний зворотній зв'язок між викладачами, адміністрацією, здобувачами вищої освіти та випускниками, який вони здійснюють через соціальні мережі та безпосередньо, шляхом прямого спілкування.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

- ЗВО здійснює постійний моніторинг кар'єрного шляху випускників; - наявний реальний зворотній зв'язок між ЗВО та усіма учасниками освітнього процесу;

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

- недостатнє залучення стейкхолдерів до обговорення під час перегляду ОП. Рекомендації: - залучити більшу кількість стейкхолдерів до можливості обговорення ОП шляхом налагодження більш тісної співпраці з ними.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики, а також виходячи із розуміння ЗВО важливості внутрішнього забезпечення якості ОП, зв'язку з випускниками, експертна група дійшла висновку, що даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються нормативно-правовими документами, які розміщені на офіційному сайті МНУ ім. В.О. Сухомлинського (http://mdu.edu.ua/?page_id=7488). У ЗВО діють чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників процесу відповідно Статуту МНУ ім. В.О. Сухомлинського (http://mdu.edu.ua/?page_id=218, http://mdu.edu.ua/?page_id=7488). Документи, що стосуються організації та забезпечення якості освітнього процесу, чіткі та зрозумілі, доступні для всіх учасників освітнього процесу, контролюються Центром забезпечення якості освіти (http://mdu.edu.ua/?page_id=560). На зустрічах з фокус-групами ЕГ пересвідчилася, що усі учасники О П зацікавлені у дотриманні своїх обов'язків та належній реалізації ОП. На думку ЕГ, нормативна база відповідає високому рівню.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному сайті факультету розміщена освітня програма та навчальний план, є контакти кафедри для подачі скарг та пропозицій щодо ОП. (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). Під час спілкування ЕГ з фокус-групами було встановлено, що ЗВО оприлюднює зауваження та пропозиції при періодичному перегляді ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО у вільному доступі можна ознайомитись з інформацією про освітню програму «Логопедія. Спеціальна психологія» (Бакалавр) (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/ОП-2020-року.pdf>), навчальні плани (<http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/Навчальний-план-2020-р.-1.pdf>), описом обов'язкових та вибіркових дисциплін (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280), відгуками та рецензіями стейкхолдерів (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=8123), результатами анкетування (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280), моніторингом ринку праці (http://psp.mdu.edu.ua/?page_id=1280). Після спілкування з фокус-групами, ЕГ зробила висновок, що інформації достатньо для інформування всіх зацікавлених сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

- заклад повною мірою дотримується вимог прозорості та публічності щодо своєї діяльності; - визначено чіткі та зрозумілі процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників навчального процесу у відповідних нормативно-правових документах ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Робота офіційного сайту ЗВО. Рекомендації: - звернути увагу на недоліки (деяка інформація подана іноземною мовою, технічні та стилістичні помилки), що присутні на офіційному сайті ЗВО; - оновити структуру та зміст офіційного сайту, задля більш зручного використання.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Незважаючи на певні недоліки роботи офіційного сайту ЗВО, та враховуючи прозорість і публічність діяльності, даний критерій відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Офіційні веб-сторінки ЗВО, факультету та кафедри частково містять інформацію на російській мові. Деякі офіційні документи, що розміщені на сайті, вже є неактуальними і просто заважають шукати потрібні дані (наприклад, рейтингове оцінювання студентів за 2018/19 навчальний рік тощо). Зважаючи на карантинні обмеження та відносно нещодавним затвердженням стандарту вищої освіти, багато змін до ОП, зі слів гаранта, перебувають у процесі обговорення та узгодженні зі стейкхолдерами, в тому числі і професійна кваліфікація, яка присвоюється за даною ОП.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Федоренко Мирослав Ігорович

Члени експертної групи

Гаврилов Олексій Вікторович

Миронюк Аліна Дмитрівна